

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Sd 6, 1 – 14

Text: Sd 6, 25 – 26 *Té noci mu Hospodin poručil: „Vezmi býčka, který patří tvému otci, toho druhého býčka, sedmiletého. Zboříš Baalův oltář, který patří tvému otci, a skácíš posvátný kůl, který je u něho. Pak zbuduješ podle řádu na vrcholu tohoto kopce oltář Hospodinu, svému Bohu, vezmeš toho druhého býčka a budeš jej obětovat jako zápalnou oběť na dříví z posvátného kůlu, který jsi skácel.“*

Máme tu dva charakteristické rysy doby soudců. Ten první: Synové Izraele se dále dopouštěli toho, co je zlé v Hospodinových očích. Ten druhý: Proto je Hospodin vydal do rukou Midjanců. Všimněte si toho dobře: Je tu hned v úvodu řečeno, že nic není černobílé. Nejsou tu zlí nepřátelé Midjanci a naši hodní Izraelci. Právě že ti napadení, postižení a ukřivdění Izraelci jsou tu na prvním místě jmenováni jako ti, kdo se dopouštějí zlého. Stará moudrá bible má mnohem komplexnější pohled na skutečnost než ho má povrchní politické vidění světa v naší současnosti. Jinými slovy, možná že každá společnost má takové nepřátele, jaké si zaslouží.

Další popis jednání obou národnostních skupin, které na sebe v zaslíbené zemi narážely, vypadá takto: „Izraelci si dělali před Midjanci úkryty na horách, v soutěskách, v jeskyních a na nepřístupných vrcholcích. Sotvaže Izrael zasel, přitáhli Midjanci s Amálekem a syny východu a přepadali jej.“ Když si to představíme, tak je tu skupina obyvatelstva, která je etablovaná, usazená, hospodaří na svých polích a úspěšně se rozvíjí. Ale lidé zároveň žijí ve strachu, v úkrytech, v jeskyních a jsou nuceni se doslova zabarikádovat. Mají permanentní strach, z které strany přijde útok tentokrát. To je Izrael. Pak je tu skupina, nazvaná synové východu, která dělá rychlé přepady a přichází do země, aby ji ničila. To jsou Midjanci. Je to souhrnný název pro nájezdníky, mezi nimiž najdeme i takové ty vždy bojovně naladěné Amálekovce.

Izraelci, kteří na Hospodina zapomněli, nyní se k němu začínají účelově obracet. Začínají si uvědomovat, že kořeny izraelského národa jsou přece u Hospodina. Jejich úpění ale vyslyší Hospodin způsobem, který možná až tak úplně nechtěli: Pošle k nim proroka. Jeho jméno neznáme a není ani důležité. Důležitá je zvěst, kterou přináší: „Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: Já jsem vás přivedl z Egypta, vyvedl jsem vás z domu otroctví. Vyprostil jsem vás z moci Egypta i z rukou všech vašich utlačovatelů. Vypudil jsem je před vámi a jejich zemi jsem dal vám. Řekl jsem vám: Já jsem Hospodin, váš Bůh. Nebojte se bohů Emorejců, v jejichž zemi sídlíte. Ale vy jste mě neuposlechli.“ Toto prorocké kázání sděluje tři věci:

1) Připomíná Izraelcům, jakou milost jim Hospodin v minulosti prokázal. Jaké velké Boží skutky Izrael už zažil. O to závažnější a nepochopitelné je nyní jejich odpadnutí od Hospodina.

2) Připomíná Izraelcům, kdo je jejich Bohem. „Já jsem Hospodin, váš Bůh. Člověk má neustále sklon zapomínat, kdo je tím pravým Bohem. Ne, že by přestal být náboženský, ale vybírá si z nejrůznějších bohů a božstev, které z nich bude uznávat a kterých se bude bát.

3) Prorok zvěstuje: „Nebojte se bohů Emorejců, v jejichž zemi sídlíte.“ Strach bývá iracionální. Strach z cizích bohů ovládá člověka i tenkrát, když v tyto bohy nevěří. Stačí, když vidí, jak silní jsou vyznavači těchto bohů. Třese se před lidmi, jejichž bohem je moc a síla, poklonujeme lidem, kteří uctívají moc peněz, jsme vystrašení z lidí, jejichž krédem je násilí a ničení, trneme, zda nakonec nezvítězí bůh války. „Nebojte se bohů Emorejců“, říká Hospodin. To všechno Izraelci měli dávno vědět a podle toho se řídit. Bohužel kázání končí smutným konstatováním: „Ale vy jste mě neuposlechli.“

Národ, který se hlásí k abrahamovské tradici, národ, jehož Bohem je Hospodin, si má neustále tyto skutečnosti připomínat. Kdo je náš Bůh, co pro nás udělal, a že se nemáme bát. My se ale bojíme a sebenepatrnější připomínku Boha a toho, co pro nás Bůh vykonal, vymazáváme a retušujeme. Prý, abychom byli nábožensky korektní. Co jiného to ale je, řečeno dnešním příběhem, než strach z bohů Emorejců.

Kdo to byli ti Emorejci? Emorejci patřili k předizraelskému osídlení Palestiny a jejich náboženství se vyznačovalo barbarským obětováním lidí, zvláště dětí. Za krále Šalomouna však byli podrobeni a sloužili Izraelcům coby levná pracovní síla. To Midjánci byli podle bible rovněž potomky abrahamaovými. Byli tedy s Izraelem vzdálení příbuzní. Nelze je v bibli označit jednoznačně za nepřátele Izraele. Mojžíš měl midjánského kněze Jitra za svého tchána, protože si jeho dceru Sipuru vzal dokonce za manželku. Midjánci ale byli poněkud nespolehliví: Jednou Izraelcům pomáhali na cestě pouští, jindy si na ně najali proroka Bileáma, aby je proklel. A když se Izraelci usadili a začalo se jim v zaslíbené zemi dařit, podnikali Midjánci rychlé a nečekané přepady a vyvolávali tak u Izraelského obyvatelstva zmatek, nejistotu a strach. Připravovali Izrael o výtobytky jejich práce a o jejich úrodu na polích.

Izraelci museli zavést řadu bezpečnostních opatření, aby o všechno nepřišli. Například ze strachu před možným útokem mlátili obilí schovaní ve vinném lisu jako Gedeon. O něm čteme, že se mu právě ve chvíli, kdy se schovával v lisu na ovoce, ukázal Hospodinův posel a oslovil jej: „Hospodin s tebou, udatný bohatýře!“ To je silná ironie. Udatný bohatýr, který se schovává ve vinném lisu, krytém vysokou zdí, aby následně utekl s pšenicí před Midjánci. No, potěš Pán Bůh! Či spíše, Pán Bůh s námi a zlý pryč! Gedeon to sám vnímá jako ironií a odpovídá: Jaképak Pán Bůh s námi! Je-li s námi Hospodin, proč nás tohle všechno potkává?“ Řekneme si, ano, Gedeon tu vyslovuje stejnou otázku, jakou vyslovují dnešní lidé, když vidí všechny ty zlé věci kolem sebe: „Kde je Pán Bůh?“ Jenže, bratři a sestry, ona ta Gedeónova otázka je dnešním otázkám podobná ještě mnohem více, než si myslíme. On totiž Gedeon naprosto stejně jako dnešní novodobý člověk v těch svých otázkách úplně pomíjí možnost, že tady existuje nějaká vina. Vina na naší straně. Tedy to, co jasně pojmenovává bible, když celý příběh uvádí slovy: „Synové Izraele se dále dopouštěli toho, co je zlé v Hospodinových očích.“ Bible vlastně už předem odpovídá na Gedeonovu otázku, proč nás tohle všechno potkává. Už jsem zmínil, že každá společnost má možná právě takové nepřátele, jaké si zaslouží. Příklad: Dnešní západní společnost, kde nikomu není nic svaté a kde neexistují žádná tabu, je najednou konfrontována s až přehnanou citlivostí na věci nedotknutelné a posvátné. Naše západní společnost se svým sexistickým pohledem na ženu je najednou konfrontována s opačným extrémem, tedy s kulturou, která ženu zcela zahaluje. A jde-li o střet dvou extrémů, bývá takový boj zpravidla nesmiřitelný. Problémem je, že naše společnost se za extrémistickou vůbec nepovažuje. Přitom jediná cesta k řešení je v tom, když si pokorně uvědomíme, že nejen druhá strana, ale i ta naše je extrémistická. Prostě jsme zašli ve své bezbožnosti příliš daleko. Proč Izraelci začali obětovat pohanskému baalovi a dostali strach z cizích bohů? Protože odešli od Hospodina, opustili jej a tím vytvořili duchovní vakuum, prostor pro pohanskou modloslužbu. A problém byl na světě.

V té chvíli je Gedeon osloven Božím poslem, aby Izraele z rukou Midjánců vysvobodil. Dostává však poněkud jiný úkol, než bychom čekali. Řešením opravdu není pobít Midjánce a zůstat stejně dál nevěrný Hospodinu. Gedeon má místo toho jít a na místě baalova oltáře postavit oltář Hospodinu. To znamená, Izraelci mají nejprve udělat něco sami se sebou. Uvědomit si svůj hřích a vrátit se k uctívání Hospodina. Gedeonův vyznavačský čin ovšem provokuje u Izraelců zlost. Proč bychom u všech všudy měli něco dělat my sami se sebou? Proč ne ti druzí? Přesto se má Gedeon odvážit veřejné provokace. Postavení oltáře Hospodinu na místě, kde stojí oltář baalův je strkáním nosu do vosího hnízda. Ale je to rozhodně pravdivější, statečnější a zkrátka správnější řešení, než své náboženské kořeny opouštět, skrývat či retušovat.

Modlitba: *Pane náš, ty nás usvědčuješ naší z nevěrnosti, nepřesvědčivosti a nestatečnosti. Jsme tímto světem zkorumpovaní a nestojíme si za tvým slovem s pravou oddaností a odvahou. Zbav nás strachu z cizích bohů a nauč nás důvěřovat tvé vládě. Prosíme, utvrď nás a posilni v lásce, naději a víře. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, slyš naše přímluvy za lid, uprostřed něhož žijeme. Prosíme za všechny, s nimiž se denně setkáváme, s nimiž se bavíme nebo pracujeme. Dej, ať přitom všem jsme věrnými svědky o tobě a o tvých činech. Prosíme za všechny, kdo mají v rukou moc. Za politiky, za žurnalisty, za vlastníky velkých firem. Prosíme i za ty, kteří se občas cítí bezmocní: za lékaře, za sociální pracovníky, za pečovatele, za učitele a vychovatele. Prosíme za umírající, za nemocné, opuštěné, za lidi bez domova, za děti bez milujících rodičů. Prosíme za věřící rodiče, kteří by rádi přivedli k víře své děti. Prosíme za nás, tvou církev, abychom konali, co máme konat. Amen.*